

Een kind van twee soms gedwee, vaak nee

De groei van baby naar peuter verloopt doorgaans niet vlekkeloos. Peuters zijn niet allemaal hetzelfde. Afhankelijk van het temperament en de ontwikkelingsfase kunnen ouders hun handen vol hebben aan hun driftkikkertje.

Het eerste jaar was een makkelijk jaar. Boudewijn was een schat van een baby. Je hoorde hem nooit en hij was na zijn fles en een knuffel weer dik tevreden. Hij speelde met zijn voetjes, later met zijn auto's. Het was intens genieten van het kleine kereltje. Opvoeden valt toch wel heel erg mee. Totdat...

Boudewijn wilde niet naar bed. Huilen! Boudewijn wilde geen koekje maar een snoepje. Schreeuwen! Boudewijn wilde niet binnen blijven, terwijl zijn broers er bij de voordeur uit gingen. Hij wilde mee. Schreeuwen, stampen, op de grond liggen, krijsen. Waar is dat lieve kereltje gebleven? Opvoeden, hmmm... toch wel wat ingewikkelder...

Workshop omgaan met peuters

In het kader van het 60-jarig bestaan van de *GezinsGids* worden er diverse workshops georganiseerd. Op D.V. 12 februari staat een workshop gepland over het omgaan met peuters, verzorgd door de auteur van dit artikel. Zie voor een uitgebreide toelichting en aankondiging op pagina 131.

In menig gezin zal dit een herkenbaar voorbeeld zijn. Er zijn heel wat ontwikkelingsstaken die een baby voor de boeg heeft voordat hij peuter is. En ook daarna houdt het niet op. Peuters zijn niet allemaal hetzelfde: ze verschillen in temperament en ontwikkelingsfase. Op deze leeftijd kunnen ouders hun handen vol hebben aan een peuter. Een peuter is volop bezig met het ontdekken van zijn eigen ik.

Peuters maken een ontwikkeling op diverse terreinen mee:

● **Cognitieve ontwikkeling**

Het ontdekken van het denken door ervaringen op te doen:

Boudewijn klimt op een krukje en valt. Dat doet pijn. Een volgende keer doet hij het niet meer en zegt: „Au! Boem!” als hij de kruk weer ziet.

Ontdekken doen peuters vooral met de zintuigen: neus, oor, oog, mond en huid.

● **Sociale ontwikkeling**

Een peuter ziet duidelijk verschil tussen onbekend en bekend. Wanneer er dan een scheiding is tussen ouder en kind, merkt hij dat en zet het op een

huilen. Hij protesteert omdat hij merkt dat hij niet hetzelfde is als de ouder. Zo ontwikkelt het ik-gevoel: *Ik ben alleen, mijn moeder is weg.*

Vaak stimuleert een ouder dat een peuter met andere kinderen speelt. Wat opvalt is dat ze, wanneer peuters naast elkaar spelen, net met hetzelfde willen spelen. Afhankelijk van het temperament en de ontwikkelingsfase waarin het andere kind zich op dat moment bevindt, wordt het afpakken geaccepteerd of juist niet. Dat is een moment waarop ouders moeten ingrijpen. Peuters zijn op deze leeftijd egocentrisch. Ze kunnen echter ook heel lief zijn voor andere kinderen:

Roald en Boudewijn zijn samen aan het spelen. Opeens valt Roald. Hij heeft zich pijn gedaan. Boudewijn pakt zijn kroel en geeft die aan Roald.

Het is een imitatie van wat Boudewijn gezien heeft in andere situaties, maar hij weet het wel te doen in de juiste context.

● **Gewetensontwikkeling**

Een belangrijk onderdeel van de opvoeding is de ontwikkeling van het geweten. Tijdens deze fase leert een

peuter wat goed en kwaad is. Een peuter is nog heel afhankelijk van zijn opvoeder. Hij moet geleerd en ervaren hebben wat liefde is, door te knuffelen, aan te kijken en samen dingen te doen. Hij moet ervaren hebben wat onvoorwaardelijke liefde is: 'We houden van je omdat je van ons bent en niet omdat jij zo lief doet tegen ons!'

Een peuter is gericht op zichzelf. Het gaat de peuter erom zijn zin te krijgen. Het is goed wanneer iets voor hem prettig is. Tijdens deze fase is het heel belangrijk om grenzen aan te geven in de opvoeding.

Boudewijn heeft een lekker snoepje uit de snoeptrommel gekregen. De deksel is weer dicht. Hij loopt naar de trommel en wil nog een snoepje. „Nee Boudewijn,” zegt zijn moeder, „je hebt al een snoepje gehad. De trommel blijft dicht.” Boudewijn accepteert het. Moeder gaat even uit de kamer en komt weer terug. Ondertussen heeft Boudewijn de trommel open gemaakt en zit hij lekker te snoepen.

Het lijkt alsof Boudewijn nu niet geluisterd heeft en dat zijn moeder tegen dovenmansoren heeft gesproken. Dat is echter niet waar. Toen moeder in de kamer was, bleef hij ook netjes van de trommel af. Maar moeder verdween

en voor zijn gevoel daarbij ook de regel. Vaak is de impuls nog te sterk en vraagt het onderdrukken ervan nog te veel van het kind. Het gehoorzaamt vaak alleen omdat het de liefde van de ouders niet wil verliezen. Wat helpt is: de regel vaak herhalen en de peuter een compliment geven als hij zich aan de regel heeft gehouden.

● **Emotionele ontwikkeling**

Onder emotionele ontwikkeling wordt de ontwikkeling van het gevoel verstaan; ook wel 'de persoonsvorming van baby tot en met een weldenkend en handelend volwassen mens' genoemd. De peutertijd is daarin een klein onderdeel, maar zeker niet onbelangrijk! Van belang zijn daarin de omgeving waarin het kind opgroeit en de stimulansen die het van daaruit krijgt, maar ook het karakter van het kind zelf. Introverte (naar binnen gerichte) kinderen zullen zich anders gedragen dan extroverte (naar buiten gerichte). Deze factoren beïnvloeden elkaar. Voor ouders kan het moeilijk zijn om peuters te begeleiden in hun wilsontwikkeling en emoties. Er ontstaan in deze periode vaak drift- en kop-pigheidsbuien. Voor ouders de pittige taak om hun peuter te helpen bij het beheersen van driftbuien en deze om te leren zetten in emoties. De emoties: Boos, Bang, Blij en Bedroefd spelen in de basis een grote rol. In deze jaren is het van groot belang dat ouders werken aan een goede relatie met hun kind en hem vertrouwen in zichzelf en de wereld om hem heen geven. Een goede hechting is van levensbelang! Alleen van daaruit durft het kind de wereld in te gaan en durft het zich te ontwikkelen. ■

